الزامات توسعه بازار بنزین ویژه، رقابت پالایشگاه‌ها و ضرورت نظارت بر کیفیت سوخت چیست؟

بنزین و مسأله حکمرانی تازه در بازار سوخت

گزارش

زوزان نقشبندی
گروه اقتصادی

بازار بنزین کشور در حال تجربه تحولاتی است که می‌تواند ابعاد تازه‌ای به ساختار تولید و توزیع فرآورده‌های نفتی بدهد. ورود بنزین ویژه پالایشگاهی به شبکه توزیع، انعقاد قراردادهای مستقیم میان پالایشگاه‌ها و جایگاه‌های سوخت و تغییر سازوکار تصمیم‌گیری درباره قیمت و سهمیه فرآورده‌های نفتی، از جمله تحولاتی است که می‌تواند برآیند بازار سوخت کشور و جلوگیری از هدررفت منابع و بهینه‌سازی تخصیص سوخت و گاز طبیعی تأثیرگذار باشد.

محمدحسین صفایی، کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت در گفت‌وگو با «ایران» با اشاره به این تحولات معتقد است مجموعه تغییرات اخیر را می‌توان نشانه‌هایی از شکل‌گیری تدریجی منطق جدیدی در اقتصاد انرژی کشور دانست که در آن، علاوه بر نظام سنتی توزیع یارانه‌ای، امکان انتخاب سوخت با کیفیت و قیمت متفاوت نیز مطرح می‌شود.

تقاضا برای بنزین ویژه چگونه شکل گرفته است؟

تولید بنزین ویژه در پالایشگاه‌های منتخب و عرضه آن در برخی جایگاه‌های سوخت، شکل تازه‌ای از عرضه فرآورده‌های نفتی را در بازار ایجاد کرده است. همزمان با این روند، قراردادهایی میان پالایشگاه‌ها و ده‌ها جایگاه برای تأمین این نوع بنزین منعقد شده است.

این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت با اشاره به آغاز تولید بنزین ویژه در پالایشگاه‌های منتخب کشور، معتقد است شکل‌گیری تقاضا برای این فرآورده را باید حاصل مجموعه‌ای از عوامل فنی و اقتصادی دانست.

صفایی در این زمینه تأکید می‌کند: «استقبال از این فرآورده را نمی‌توان صرفاً به توان مالی بخشی از مصرف‌کنندگان نسبت داد.» به گفته او، تغییر ترکیب ناوگان خودرویی کشور و افزایش حضور خودروهای وارداتی و مجهز به موتورهای پیشرفته، دسترسی به سوخت متناسب با فناوری خودرو را برای گروهی از مصرف‌کنندگان به ضرورتی فنی تبدیل کرده است. وی همچنین نگرانی بخشی از مالکان خودرو درباره کیفیت بنزین مصرفی و تمایل به کاهش هزینه‌های احتمالی تعمیر و نگهداری را از دیگر عوامل مؤثر در افزایش تقاضا برای بنزین ویژه عنوان می‌کند.

صفایی معتقد است افزایش آگاهی مصرف‌کنندگان درباره تفاوت ویژگی‌های فنی فرآورده‌های نفتی نیز زمینه شکل‌گیری تقاضا برای انتخاب آگاهانه‌تر سوخت را فراهم کرده است.

این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت در ادامه به اختلاف قیمت بنزین در ایران و کشورهای همسایه اشاره می‌کند و می‌گوید حتی با عرضه بنزین به قیمت تمام‌شده پالایشگاهی، همچنان حاشیه سود قابل‌ملاحظه‌ای برای قاچاق سوخت وجود دارد.



تولید بنزین ویژه در پالایشگاه‌های منتخب و عرضه آن در برخی جایگاه‌های سوخت، شکل تازه‌ای از عرضه فرآورده‌های نفتی را در بازار ایجاد کرده است. همزمان با این روند، قراردادهایی میان پالایشگاه‌ها و ده‌ها جایگاه برای تأمین این نوع بنزین منعقد شده است

رقابت پالایشگاه‌ها بر سر کیفیت بنزین

صفایی یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌های عرضه بنزین ویژه را فراهم‌شدن زمینه رقابت میان پالایشگاه‌ها بر اساس کیفیت محصول و اعتبار برند تولیدکننده می‌داند. او در این زمینه می‌گوید: «آنچه عرضه بنزین ویژه را از یک محصول صرفاً جدید فراتر می‌برد، ظرفیت آن برای آغاز نوعی رقابت مبتنی بر برند در صنعت پالایش و شبکه توزیع سوخت است.»

به گفته این کارشناس، در ساختار متعارف توزیع سوخت، ارتباط مستقیمی میان نام پالایشگاه تولیدکننده و محصول عرضه‌شده به مصرف‌کننده وجود نداشته است. صفایی توضیح می‌دهد: «تا پیش از این، پالایشگاه‌ها عمدتاً واحدهای تولیدی بودند که محصولشان پس از تحویل به نظام توزیع، هویت خود را از دست می‌داد.» او معتقد است انعقاد قرارداد مستقیم تأمین میان پالایشگاه‌های منتخب و ده‌ها جایگاه سوخت، می‌تواند پیوند تازه‌ای میان تولیدکننده و مصرف‌کننده ایجاد کند؛ به‌گونه‌ای که نام و اعتبار پالایشگاه با کیفیت محصول ارتباط پیدا کند. به اعتقاد صفایی، چنین سازوکاری می‌تواند پالایشگاه‌ها را به سمت پایداری کیفیت، شفاف‌سازی مشخصات فنی فرآورده‌ها و بهبود مستمر محصولات سوق دهد.

وی در این زمینه تأکید می‌کند: «چنین رقابتی، اگرچه فعلاً در حاشیه بازار جریان دارد اما می‌تواند الگویی برای سایر فرآورده‌ها باشد و فرهنگ پاسخگویی کیفی را در زنجیره تأمین سوخت نهادینه کند.»

سازوکار تصمیم‌گیری در بازار جدید سوخت

این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت در بخش دیگری از تحلیل خود به مصوبه اخیر هیأت وزیران درباره واگذاری اختیار بازنگری در قیمت و سهمیه فرآورده‌های نفتی به کارگروه ویژه انرژی موضوع ماده ۸ اشاره می‌کند. به گفته صفایی، این تصمیم همزمان با تحولات بازار بنزین، موضوع حدود اختیارات نهادهای تصمیم‌گیر در حوزه انرژی را مطرح کرده است.

وی توضیح می‌دهد که یکی از نمایندگان مجلس با استناد به جزء ۲ بند «الف» ماده ۴۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت، این مصوبه را مغایر قانون دانسته است.

بر اساس استدلال این نماینده، تعیین میزان و نحوه تخصیص یارانه‌های انرژی در صلاحیت سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی قرار دارد و این صلاحیت قانونی را نمی‌توان از طریق مصوبه دولت به کارگروه دیگری واگذار کرد.

صفایی بدون داوری درباره نتیجه بررسی حقوقی این اختلاف، بر اهمیت تعیین حدود اختیارات و مسئولیت نهادهای مرتبط با سیاست‌گذاری انرژی تأکید می‌کند. او در این زمینه می‌گوید: «فارغ از نتیجه بررسی حقوقی این اختلاف، موضوع نشان می‌دهد اصلاح اقتصاد انرژی پیش از هر چیز به تعیین دقیق حدود اختیارات نهادهای تصمیم‌گیر و استقرار یک نظام حکمرانی منسجم نیاز دارد.»

بنزین ویژه و افزایش حق انتخاب مصرف‌کنندگان

یکی دیگر از موضوعاتی که صفایی به آن اشاره می‌کند، ارتباط میان تقاضا برای بنزین ویژه و الگوهای مصرف و قیمت‌گذاری سوخت است.

او معتقد است افزایش تقاضا برای این فرآورده می‌تواند نشان‌دهنده آمادگی بخشی از مصرف‌کنندگان برای پرداخت هزینه بیشتر در ازای دریافت سوخت متناسب با نیاز فنی خودرو باشد.

صفایی در این زمینه می‌گوید: «گسترش تقاضا برای بنزین ویژه می‌تواند نشانه‌ای از آمادگی بخشی از مصرف‌کنندگان برای پرداخت هزینه بیشتر در برابر کیفیت متناسب با نیازشان باشد؛ اما نباید تقاضای یک گروه از مالکان خودرو را به معنای پذیرش عمومی اصلاح قیمت بنزین یا حذف یارانه‌ها تلقی کرد.» این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت تأکید می‌کند: «این دو موضوع از نظر اقتصادی و عدالت اجتماعی یکسان نیستند.» به اعتقاد او، شکل‌گیری بازار بنزین ویژه می‌تواند امکان انتخاب بیشتری برای گروهی از مصرف‌کنندگان فراهم کند، اما سیاست‌گذاری درباره قیمت عمومی سوخت و نظام یارانه‌ای نیازمند توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی تمامی گروه‌های مصرف‌کننده است.

نقش کنترل کیفیت در توسعه بازار بنزین ویژه

صفایی یکی از الزامات عملیاتی عرضه بنزین ویژه را استقرار سازوکار مشخص برای نظارت بر کیفیت فرآورده در شبکه توزیع می‌داند. به گفته او، تفاوت قیمت بنزین ویژه با بنزین معمولی، ضرورت کنترل کیفیت و اطمینان از تطابق محصول عرضه‌شده با مشخصات فنی اعلام‌شده را افزایش می‌دهد.

این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت با اشاره به احتمال جابه‌جایی یا اختلاط فرآورده‌ها در جایگاه‌های سوخت، معتقد است شکاف قیمتی میان بنزین معمولی و ویژه می‌تواند زمینه بروز چنین تخلفاتی را فراهم کند. وی توضیح می‌دهد که با توجه به قیمت بالای بنزین در کشورهای همسایه و حتی نرخ ۱۰۰ هزار تومانی بنزین ویژه بدون سهمیه‌بندی، کنترل فرآیند توزیع و حفظ اصالت فرآورده اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

صفایی در این زمینه تأکید می‌کند: «این خطر، موفقیت این تجربه را نه به قیمت‌گذاری، بلکه به استقرار نظام کنترل کیفی دقیق و مستمر توسط حاکمیت و ناظرین گره می‌زند.»

به اعتقاد او، نظارت بر کیفیت سوخت در مراحل تولید، انتقال و عرضه می‌تواند به افزایش اطمینان مصرف‌کنندگان و تثبیت جایگاه فرآورده‌های ویژه در بازار کمک کند.

صفایی همچنین معتقد است طراحی نظام کنترل کیفی، در کنار سازوکار قیمت‌گذاری و عرضه، از عوامل مؤثر در موفقیت این تجربه خواهد بود؛ زیرا اعتماد مصرف‌کنندگان به مشخصات فرآورده، نقش مهمی در تداوم تقاضا برای بنزین ویژه دارد.

تجربه جدید در بازار فرآورده‌های نفتی

موضوع اصلی تنها قیمت بنزین یا عرضه یک فرآورده جدید نیست، بلکه حرکت به سمت نظامی است که بتواند نیازهای متفاوت مصرف‌کنندگان و الزامات تنظیم‌گری بازار سوخت را همزمان مورد توجه قرار دهد.

این کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت معتقد است در چنین ساختاری، عدالت در تخصیص یارانه‌ها، پایداری اقتصادی پالایشگاه‌ها، حق انتخاب مصرف‌کنندگان و ملاحظات زیست‌محیطی باید در کنار یکدیگر دیده شوند.

صفایی در پایان تأکید می‌کند: «بنزین ویژه می‌تواند آغاز یک تجربه باشد اما موفقیت این تجربه را نه قیمت فروش، بلکه کیفیت تنظیم‌گری و اعتماد عمومی تعیین خواهد کرد.»

برش

آیا عرضه گازوئیل ویژه نیز امکان‌پذیر است؟

صفایی در ادامه، تجربه عرضه بنزین ویژه را الگویی قابل بررسی برای سایر حامل‌های انرژی، به‌ویژه نفت‌گاز، معرفی می‌کند.

او در این زمینه این پرسش را مطرح می‌کند: «برای نمونه، آیا می‌توان در حوزه نفت‌گاز نیز در کنار گازوئیل معمولی، امکان عرضه گازوئیل با استاندارد کیفی بالاتر، مانند یورو ۴ و ۵، را با سازوکار قیمتی متفاوت فراهم کرد؟»

به اعتقاد این کارشناس، چنین مدلی در صورت وجود تقاضای واقعی و امکان تأمین پایدار، می‌تواند برای ناوگان حمل‌ونقل دیزلی و صنایع دارای موتورهای حساس، حق انتخاب بیشتری ایجاد کند. او معتقد است در این الگو، بخشی از هزینه ارتقای کیفیت فرآورده می‌تواند از مصرف‌کنندگانی دریافت شود که متقاضی سوخت با مشخصات فنی بالاتر هستند.

صفایی درعین‌حال بر اهمیت حفظ استانداردهای عمومی سوخت تأکید می‌کند و می‌گوید: «استانداردهای زیست‌محیطی و کیفیت پایه سوخت مورد نیاز سلامت عمومی نباید به امتیازی وابسته به توان مالی اشخاص تبدیل شوند.» وی همچنین تأکید می‌کند: «عرضه سوخت ویژه می‌تواند مکمل سیاست ارتقای کیفیت باشد، نه جایگزین تعهد دولت به تأمین سوخت استاندارد برای عموم مردم.»

به باور این کارشناس، توسعه بازار فرآورده‌های ویژه در کنار برنامه‌های ارتقای کیفیت عمومی سوخت می‌تواند به تنوع‌بخشی محصولات پالایشگاهی و پاسخگویی به نیازهای متفاوت مصرف‌کنندگان کمک کند.

آگهی مزایده فروش حدود ۱۵۰ تن ضایعات فلزی
برسام ایران گاز
شرکت پرسی ایران گاز

شرکت پرسی ایران گاز (سهامی عام) در نظر دارد حدود ۱۵۰ تن ضایعات فلزی متعلق به شرکت را از طریق مزایده عمومی به‌فروش برساند. بدین‌وسیله از تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی علاقه‌مند به شرکت در مزایده دعوت می‌نماید از تاریخ نشر این آگهی به مدت یک هفته جهت بازدید از ضایعات مذکور به آدرس تهران، شهر ری جاده قدیم قم، پالایشگاه تهران، جنب روغن بهران و برای اخذ اوراق شرکت در مزایده به یکی از روش‌های زیر اقدام فرمایند:

۱-مراجعه به وب‌سایت شرکت: www.persiirangas.ir

۲- مراجعه حضوری به نشانی زیر:

• تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان شاداب غربی، پلاک ۹

درصورت نیاز به هرگونه اطلاعات تکمیلی و یا کسب اطلاعات بیشتر با آقای قربانی ۰۲۱-۸۸۹۰۰۱۴۱ داخلی ۱۳۲۱ و یا شماره ۰۹۱۲۲۰۹۴۴۰۲ آقای وثوق تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت پرسی ایران گاز

م الف ۲۶۶۸ شناسه ۲۳۲۱۲۸

آگهی مزایده فروش حدود ۳۱ تن ضایعات فلزی
برسام ایران گاز
شرکت پرسی ایران گاز

شرکت پرسی ایران گاز (سهامی عام) در نظر دارد حدود ۳۱تن ضایعات فلزی متعلق به شرکت را از طریق مزایده عمومی به‌فروش برساند. بدین‌وسیله از تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی علاقه‌مند به شرکت در مزایده دعوت می‌نماید از تاریخ نشر این آگهی به مدت یک هفته جهت بازدید از ضایعات مذکور به آدرس استان هرمزگان، بندرعباس، اسکله شهید باهنر و برای اخذ اوراق شرکت در مزایده به یکی از روش‌های زیر اقدام فرمایند:

۱- مراجعه به وب‌سایت شرکت: www.persiirangas.ir

۲- مراجعه حضوری به یکی از نشانی‌های زیر:

• تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان شاداب غربی، پلاک ۹

• استان هرمزگان، بندرعباس، اسکله شهید باهنر، شرکت پرسی ایران گاز شعبه بندرعباس

درصورت نیاز به هرگونه اطلاعات تکمیلی و یا کسب اطلاعات بیشتر با آقای قربانی ۰۲۱-۸۸۹۰۰۱۴۱ داخلی ۱۳۲۱ و یا شماره ۰۹۱۷۱۵۹۷۸۹۳ آقای گورهانی تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت پرسی ایران گاز

م الف ۲۶۶۷ شناسه ۲۳۲۱۲۷

آگهی مزایده عمومی
نوبت دوم

سازمان مهندسی نزاجا به عنوان دستگاه مزایده‌گزار در نظر دارد نسبت به اجاره زمین به مساحت ۴،۰۰۰ مترمربع با کاربری کارگاه تولید شن و ماسه بدون انشعاب آب و تهیه مخلوط و خرید و نصب تجهیزات تولید شن و ماسه به‌عهده بهره بردار واقع در شهریار، هفت جوی بلوار دامداران، روبه روی فاما بتن به مدت ۱۲ ماه شمسی به شرح ذیل اقدام نماید.

ردیف	موضوع مزایده	مبلغ اجاره ماهیانه (پایه) (به ریال)	میزان سپرده شرکت در مزایده (ریال)
۱	اجاره زمین به مساحت ۴،۰۰۰ متر مربع با کاربری کارگاه تولید شن و ماسه بدون انشعاب آب و تهیه مخلوط و خرید و نصب تجهیزات تولید شن و ماسه به‌عهده بهره‌بردار	۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰	۱،۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰

مدت زمان خرید اسناد: از تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۱۷ لغایت پایان وقت اداری تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۴

محل دریافت و تحویل اسناد مزایده: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع دکتر فاطمی، نبش فاطمی غربی، اعتبارات و امور مالی شماره تماس: ۶۶۹۴۱۵۸۸ - ۰۲۱ و ۰۹۱۲۵۳۵۷۷۲۵

سایر توضیحات:

- سپرده شرکت در مزایده به طریق ارائه ضمانتنامه بانکی معتبر می‌باشد.
- مدت اعتبار پیشنهادات می‌بایست ۳ ماه از آخرین تاریخ مهلت پیشنهادها معتبر باشد.
- واریز مبلغ ۲۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید اسناد مزایده به حساب شماره ۶۱۵۸۸۰۰۱۸۴۳۰۷ بانک سپه شعبه جلالیه تهران به نام عواید داخلی سازمان مهندسی نزاجا و ارائه اصل رسید به فروشنده اسناد مزایده

آخرین مهلت جهت تسلیم اسناد مزایده و پیشنهاد قیمت: ساعت ۱۲ تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۴

بازگشایی پاکات مزایده: در ساعت ۹ صبح تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۵ و در محل اتاق جلسات دستگاه مزایده‌گزار انجام خواهد گرفت.

- نوع،کمیت و کیفیت خدمات و سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مزایده درج گردیده است.
- سازمان مهندسی نزاجا نسبت به رد یا قبول پیشنهاد مزایده‌گران مختار است.
- هزینه نشر آگهی در ۲ نوبت بر عهده برنده مزایده می‌باشد.

سازمان مهندسی نزاجا

آگهی مزایده عمومی
نوبت دوم

سازمان مهندسی نزاجا به عنوان دستگاه مزایده‌گزار در نظر دارد، نسبت به اجاره کارگاه شن و ماسه فجر ۲ به ظرفیت تولید ۳۰ هزار تن در ماه بدون انشعاب آب و تهیه مخلوط به‌عهده بهره‌بردار واقع در شهریار، هفت جوی، بلوار دامداران، روبه‌روی فاما بتن، به مدت ۱۲ ماه شمسی به شرح ذیل اقدام نماید.

ردیف	موضوع مزایده	مبلغ اجاره ماهیانه (پایه) (به ریال)	میزان سپرده شرکت در مزایده (ریال)
۱	اجاره کارگاه شن و ماسه فجر ۲ به ظرفیت تولید ۳۰ هزار تن در ماه بدون انشعاب آب و تهیه مخلوط به‌عهده بهره بردار	۷،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰	۴،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰

مدت زمان خرید اسناد: از تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۱۷ لغایت پایان وقت اداری تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۴

محل دریافت و تحویل اسناد مزایده: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع دکتر فاطمی، نبش فاطمی غربی، اعتبارات و امور مالی شماره تماس: ۶۶۹۴۱۵۸۸ - ۰۲۱ و ۰۹۱۲۵۳۵۷۷۲۵

سایر توضیحات:

- سپرده شرکت در مزایده به طریق ارائه ضمانتنامه بانکی معتبر می‌باشد.
- مدت اعتبار پیشنهادات می‌بایست ۳ ماه از آخرین تاریخ مهلت پیشنهادها معتبر باشد.
- واریز مبلغ ۲۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید اسناد مزایده به حساب شماره ۶۱۵۸۸۰۰۱۸۴۳۰۷ بانک سپه شعبه جلالیه تهران به نام عواید داخلی سازمان مهندسی نزاجا و ارائه اصل رسید به فروشنده اسناد مزایده

آخرین مهلت جهت تسلیم اسناد مزایده و پیشنهاد قیمت: ساعت ۱۲ تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۴

بازگشایی پاکات مزایده: در ساعت ۹ صبح تاریخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۵ و در محل اتاق جلسات دستگاه مزایده‌گزار انجام خواهد گرفت.

- نوع،کمیت و کیفیت خدمات و سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مزایده درج گردیده است.
- سازمان مهندسی نزاجا نسبت به رد یا قبول پیشنهاد مزایده‌گران مختار است.
- هزینه نشر آگهی در ۲ نوبت بر عهده برنده مزایده می‌باشد.

سازمان مهندسی نزاجا